

**RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON**

OTSUS

Vaidlustusaja number	8-26/301985
Otsuse kuupäev	12.02.2026
Vaidlustuskomisjoni liige	Ulvi Reimets
Vaidlustus	Tanklatehnika osaühingu vaidlustus Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse riigihankes „Statsionaarsete tanklate hooldus ja remont“ (viitenumber 301985) Nathan's Services OÜ kvalifitseerimise ja pakkumuse edukaks tunnistamise otsustele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, Tanklatehnika osaühing, esindaja vandeadvokaat Kaidi Reiljan-Sihvart Hankija, Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus, esindaja Liina Palmsaar Kolmas isik, Nathan's Services OÜ, esindaja Pauli Nathan Jürgens
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS¹ § 197 lg 1 p-i 5 ja § 198 lg 1 alusel

- 1. Rahuldada Tanklatehnika osaühingu vaidlustus ja tunnistada kehtetuks Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse 31.12.2025 käskkirjas nr 2-1/25/519 tehtud otsus Nathan's Services OÜ pakkumuse edukaks tunnistamise kohta ja 06.01.2026 käskkirjas nr 2-1/26/1 tehtud otsus Nathan's Services OÜ kvalifitseerimise kohta.**
- 2. Mõista Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuselt Tanklatehnika osaühingu kasuks välja tasutud riigilõivust 2304 eurot ja esindaja tasu 3902,4 eurot käibemaksuta.**

EDASIKAEBAMISE KORD

Otsuse peale võib esitada kaebuse halduskohtule kümne päeva jooksul otsuse avalikult teatavaks tegemisest arvates (halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1).

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (RHS § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

- 1. 21.11.2025 avaldas Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus (edaspidi Hankija) riigihangete**

¹ riigihangete seadus

registris avatud hankemenetlusena läbi viidava riigihanke „Statsionaarsete tanklate hooldus ja remont“ (viitenumber 301985) (edaspidi Riigihange) hanketeate.

Riigihanke tulemusena sõlmitakse raamleping ühe pakkujaga.

2. 15.01.2026 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) Tanklatehnika osaühingu (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus taotlustega tunnistada kehtetuks Hankija 06.01.2026 käskkirjas nr 2-1/26/1 tehtud otsus Nathan's Services OÜ (edaspidi ka Kolmas isik) kvalifitseerimise ja 31.12.2025 käskkirjas nr 2-1/25/519 tehtud otsus Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise kohta.

3. Vaidlustuskomisjon teatas 22.01.2026 kirjaga nr 12.2-10/8 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 27.01.2026 ja neile vastamiseks 30.01.2026.

Vaidlustuskomisjoni poolt määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad ja menetluskulude välja mõistmise taotluse Vaidlustaja, teiseks tähtpäevaks esitasid täiendavad seisukohad Hankija ja Kolmas isik.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

4. Vaidlustaja, **Tanklatehnika osaühing**, põhjendab taotlusi järgmiselt.

4.1. Kolmas isik ei vasta kvalifitseerimistingimusele:

- 1) Kolmandal isikul endal puudub nõutav teenuslepingute kogemus
- 2) Kolmandal isikul puuduvad nõutud pädevused
- 3) Kolmas isik ei saanud tugineda ka teise isiku pädevusele.

4.1.1. Majandustegevuse registriga seotud e-Äriregistris puuduvad tegevused, mis viitaksid Riigihanke esemele vastavate seadmete hoolduse või remondi kogemusele. EMTAK koodina on märgitud „Hoonete muu puhastus ja tööstuslik puhastustegevus“, mis ei ole seotud tanklate hoolduse ega remondiga (lisa 1).

Kolmanda isiku põhitegevus on mahutite puhastus, mitte hooldus või remont. 2024. aasta majandusaasta aruande alusel on Kolmanda isiku peamiseks tegevusalaks kütusetanklate mahutite puhastus (lisa 2). See ei vasta Riigihanke tingimustes nõutud hooldus- ja remonditeenuste sisule.

4.1.2. Kolmandal isikul puudub nõutud hoolduse ja remondi kogemus, kuna mahutite puhastust ei saa pidada hoolduseks ega remondiks. Mahutite sisepuhastus on üksnes abitegevus, mis ei hõlma seadmete töökindluse tagamiseks vajalikke tehnilisi töid ega rikete kõrvaldamist. Seetõttu ei vasta Kolmanda isiku senine tegevus nõutud hoolduse ja remondi sisule.

4.1.3. Riigihanke kvalifitseerimistingimuse kohaselt peab pakkuja meeskonnas olema vähemalt kaks töötajat, kellest ühel on sertifitseerimisasutuse poolt antud surveseadme kasutamise järelevaataja pädevustunnistus või samaväärne ning teisel surveseadmetööde vastutava isiku pädevustunnistus või samaväärne. On alust arvata, et Hankija sätestatud nõue kahe eraldi pädevusega töötaja kohta ei ole täidetud.

4.1.4. Vaidlustajal on põhjust kahelda, kas Kolmas isik on esitanud oma pakkumuses kaasatud alltöövõtja hankepassi (RHS § 104 lg 4) ja kas Hankija on kontrollinud alltöövõtja puhul kohustuslike ja vabatahtlike kõrvaldamise aluste olemasolu (RHS § 103 lg 5).

4.2. Kolmanda isiku edukaks tunnistamine on õigusvastane, kuna maksumus on põhjendamatult madal:

- 1) Kolmas isik ei ole eelneva vajaliku kogemusega pakkumuse maksumuses arvestanud kõikide teenuse osutamiseks vajaminevate kuludega;
- 2) Kolmas isik ei ole arvestanud tööjõukuludega tööde osas, mida ta ei suuda ise pakkuda;
- 3) Kolmanda isiku pakkumuse maksumus on võrreldes Vaidlustaja pakkumuse maksumusega kordades odavam, sh kahe kulu osas üle poole odavam.

4.2.1. Raamlepingu täitmine eeldab mitmeid spetsiifilisi ressursse ja tehnilisi õigusi, mille olemasolu on vältimatu lepingu nõuetekohaseks täitmiseks. Kolmanda isiku pakkumus ei kajasta neid kulusid.

4.2.1.1. Tarkvaraga seotud piirangud. Vaidlustaja kogemuse põhjal on teada, et Kaitseväge tanklaid juhitakse Prantsusmaa tarkvaraga. Tarkvara muudatuste tegemiseks on vajalik ajas muutuv QSC/RSC kood. Kolmandal isikul puudub ligipääs nii koodidele kui ka tarkvarale, mistõttu ta ei saa täita tingimusi, mis eeldavad tarkvara seadistamist ja hooldust. Kolmandal isikul puudub juurdepääs tootja loodud koodidele ja tarkvarale. Kolmas isik pidi pakkumuse koostamisel arvestama nende õiguste ja ligipääsude omandamise vältimatute kuludega ning kajastama need pakkumuse maksumuses, mida ta tegelikkuses ei ole teinud.

4.2.1.2. RFID-kaartide autoriseerimine. Tankimise autoriseerimine toimub RFID kiipi sisaldava kaardiga, mis on seotud konkreetse tarkvarasüsteemiga. Kaartide tarnimine ja registreerimine eeldab ligipääsu vastavatele tehnilistele liidestele ja õigustele. Kolmandal isikul puudub võimalus neid kaarte hankida või tarkvaras registreerida, kuna Kolmandal isikul puuduvad vastavad õigused. Kolmanda isiku pakkumus ei hõlma kulusid, mis kaasnevad RFID-kaartide autoriseerimiseks vajalike tehniliste liideste ja õiguste hankimisega, mis tähendab, et pakkumus ei kata kõiki teenuse osutamiseks vajalikke ressursse.

4.2.1.3. Kolmas isik ei ole arvestanud tööjõukuludega tööde osas, mida ta ei suuda ise pakkuda. Raamlepingu täitmine eeldab ka piisavat tööjõudu, kvalifitseeritud personali ja reageerimisvõimet, mis tagab teenuse toimimise üle Eesti paiknevates tanklates. Kolmanda isiku pakkumus ei arvesta nende vältimatute tööjõukuludega, mis tähendab, et pakkumus ei ole realistlik ega kata lepingu nõuetekohaseks täitmiseks vajalikke ressursse.

4.2.1.3.1. Kolmas isik ei ole võimeline täitma hooldusgraafiku ja avariireageerimise nõudeid. Tehnilise kirjelduse p-ides 3.4 ja 3.5 on sätestatud, et avarii tuleb lokaliseerida 6 tunni jooksul ja rikked likvideerida 48 tunni jooksul. Ühemeheettevõtte ei suuda tagada sellist reageerimisvõimet üle Eesti paiknevates tanklates. Sellest tulenevalt peab pakkumus sisaldama mitme töötaja tööjõukulu, mida Kolmas isik ei ole arvestanud.

4.2.1.3.2. Kolmandal isikul puudub kvalifitseeritud hoolduspersonal ja vajalik varustus. Tehnilise kirjelduse p 4.3 näeb ette, et täitjal peavad olema teadmised sarnaste seadmete kohta, vajalik varustus ning tootjapoolse koolituse läbinud tehnikud. Kolmandal isikul

puuduvad need ressursid ja pädevused, kuna ta ei ole varem tanklate hooldus- ja remonttöödega tegelenud. Veelgi enam – Tokheim, Tatsuno ja GIR seadmete ametlik esindaja Eestis on Vaidlustaja. Kolmas isik ei saa teostada kohustuslikku iga-aastast tankurite taatlemist ega tarkvara seadistamist ilma tootjapoolsete koodideta, mis antakse ainult tootja koolituse läbinud tehnikutele. Kolmandal isikul puuduvad vastavad tehnikud, mistõttu ta peab teenuse sisse ostma, kuid pakkumuse maksumusest nähtub, et neid kulusid ei ole arvestatud.

4.2.1.3.3. Kolmas isik ei suuda tagada Riigihanke täitmist ja reageerimisvõimet. Tegemist on sisuliselt ühemeheettevõttega, mille puhul on objektiivselt küsitav hankelepingu täitmise võimekus, arvestades, et leping hõlmab üle Eesti paiknevaid tanklaid, mille toimimiskindlus on elutähtis teenus ja seotud Eesti julgeoleku tagamisega. Praktikas esineb igapäevaselt vähemalt kahes tanklas avariilukordi (nt tankuri rike või muu tehniline probleem), mistõttu on ilmselge, et ühe töötajaga ei ole võimalik tagada nõutud reageerimisajaga ega tööde teostamist mitmes geograafiliselt hajutatud asukohas. Selline olukord tekitab reaalse riski hankelepingu rikkumiseks ja ohustab teenuse toimimist. Kolmanda isiku pakkumus ei ole realistlik, kuna see ei arvesta tegelikku töömahtu ega ressursse, mis on vältimatud lepingu nõuetekohaseks täitmiseks.

4.2.1.3.4. Pakkumuse tunnihind ei kata tegelikke kulusid. On oluline välja tuua, et avarii- ja remonttööde tunnihind (16,90 eurot/h), mida Kolmas isik peab teenusena sisse ostma, ei saa olla madalam kui Vaidlustaja enda pakutud maksumus (39 eur/h), kuivõrd Vaidlustaja suudab neid töid ise teostada. See viitab, et Kolmas isik ei ole vastava kuluga pakkumuse tegemisel arvestanud ning Hankija ei ole kontrollinud, kas pakkuja oluliselt madalamas pakkumuses on lepingu täitmise kuludega arvestatud. Sellest tulenevalt on ilmne, et Kolmanda isiku pakkumus on põhjendamatult madal, mis seab kahtluse alla raamlepingu nõuetekohase täitmise.

4.2.1.3.5. Pakutud tunnihind ei kata tööjõu ja kohustuslike kulude tegelikku maksumust. Arvestades, et Eesti keskmine brutopalk 2025. aasta III kvartalis oli 1 703–2 324 eurot ning Harjumaa keskmine jääb vahemikku 2 100–2 300 eurot (<https://palgad.stat.ee/>), tuleb tööandja kogukuluks ligikaudu 2 809 eurot kuus. Kui võtta aluseks 8-tunnine tööpäev ja 20–22 tööpäeva kuus, on tunnitasu ligikaudu 15,9 eurot. Kolmanda isiku pakutud tunnihind (16,90 eurot) jätab muude vältimatute kulude (nt puhastusvahendid, hooldustarvikud, tehniku töövahendid, kaitseriietus, ettevõtte halduskulud) katteks sisuliselt 1 euro, mis ei ole objektiivselt piisav teenuse osutamiseks.

Lisaks näeb tehnilise kirjelduse Lisa 1 p 3.11 ette, et täitja peab katma varuosade asendamise ja jäätmete nõuetekohase utiliseerimise kulud, mis samuti ei ole pakutud hinnas arvestatud. Kolmas isik peab tankerite ja mõõteseadmete hooldamiseks teenuse sisse ostma, mis turul maksab vähemalt 35 eurot + km tunnis- seega on pakutud hind selgelt ebarealistlik.

4.2.1.4. Kolmanda isiku pakkumuse hoolduse arvestuslik maksumus aastas on kokku km-ta (12 270 eurot); arvestuslik väljasõidutasu km-ta (48 eurot); avarii- ja remonttööde tunnihind km-ta (16,90 eurot). Vaidlustaja pakkumuse hoolduse arvestuslik maksumus aastas on kokku km-ta (16 227,33 eurot); arvestuslik väljasõidutasu km-ta (122,08 eurot); avarii- ja remonttööde tunnihind km-ta (39 eurot). Kolmanda isiku pakkumus, arvestades tema kogemuse puudumist ja oluliselt madalamat maksumust võrreldes Vaidlustaja pakkumusega, ei ole realistlik ega võimalda raamlepingu nõuetekohast täitmist.

Vaidlustaja ja Kolmanda isiku pakkumuste maksumuste komponente arvestades on arvestuslike kogumaksumuste (so hoolduse aastane maksumus, väljasõidutasu + avarii- ja remonttööde tunnihind) hinnavahe 32,86%², kusjuures arvestusliku väljasõidutasu hinnavahe on 154,3% ning avarii- ja remonttööde tunnihinna hinnavahe 130,77%. Sellised märkimisväärsed hinnavadhed viitavad, et Kolmanda isiku pakkumus ei kajasta tegelikke kulusid ega ole realistlik raamlepingu nõuetekohaseks täitmiseks.

4.3. Vaidlustaja täiendavad seisukohad.

4.3.1. Dokumendi „Tanklate/hooldatavate seadmete ülevaade ja pakkumuse vorm“ (AK Lisa 1.1.) kohaselt hõlmab Riigihange kokku 45 mahutit, millest hankelepingu nelja-aastase kehtivusaja jooksul vajab auditiga seotud sisepuhastust üksnes 8 mahutit ning sedagi vaid ühel korral kogu lepinguperioodi jooksul. Muude mahutite osas ei ole lepinguperioodil sisepuhastuse vajadust ette nähtud. Järelikult ei kajasta üksnes mahutitöödele tuginevad referentsid Riigihanke eseme põhifookust ega ole sobivaks asenduseks kogemusele, mis on seotud statsionaarsete tanklate ja nendega seotud seadmete pideva, tervikliku hoolduse ja remondiga.

Asjaolu, et Hankija ei ole tegevuste osakaale eraldi määratlenud, ei tähenda, et üksik abitegevus võiks täita kogu kvalifikatsiooninõude eesmärgi.

4.3.2. Riigihanke alusdokumentidest ei tulene ühtegi viidet, et kvalifikatsiooninõue oleks taandatud üksikutele või kõrvalistele tegevustele, nagu mahutite puhastus, mis on Riigihanke eseme kontekstis abitegevus. Mõistlik pakkuja pidi seega aru saama, et kvalifikatsiooni tõendamiseks tuleb esitada lepingud, mis kajastavad tanklatehnoloogiat ja sellega seotud seadmete sisulist hooldus- ja remondikogemust, mitte üksnes perioodilisi või episoodilisi mahutitöid.

Hankija tagantjärele kujundatud ja oluliselt laiendav tõlgendus, mille kohaselt loetakse kvalifikatsiooninõue täidetuks ka üksnes mahutitöödele tuginevate referentsidega, seab pakkujad ebavõrdsesse olukorda.

4.3.3. Vaidlustaja andmetel ei ole Kolmanda isiku ühegi referentslepingu sisuks olnud tanklaseadmete (sh tankurid, juhtautomaatika, andurid, klapid, mõõtesüsteemid ja ohutusautomaatika) hooldus või remont. Esitatud referentsid on piirdunud mahutitega seotud tegevustega, eeskätt mahutite puhastamisega.

Hankija käsitus, mille kohaselt samastatakse hooldus- ja remonditööd mahutite avamise, sulgemise ja puhastamisega, lihtsustab põhjendamatult Riigihanke eset ning eirab teenuse kompleksust, sh seadmete töökindluse tagamist, avariide kõrvaldamist, remonditööde teostamist, varuosade vahetust ja pidevat vastavust õigusaktidest tulenevatele nõuetele.

4.3.4. Kolmanda isiku majandusaasta aruannetes kajastuv müügitulu on oluliselt väiksem kui hankepassis väidetud teenuste maht. Ettevõtte 2023. ja 2024. aasta majandusaasta aruannetes (lisa 1 ja lisa 2) kajastuv müügitulu on märkimisväärselt väiksem kui summad, mida kolmas isik väidab hankepassis varasemate töödena. Aruannete kohaselt oli ettevõtte müügitulu 2023. aastal 24 383 eurot ja 2024. aastal 28 437 eurot, mis kokku moodustab vaid 52 820 eurot.

² Tanklatehnika OÜ kogumaksumus on 16 388,41 € (16 227,33 € + 122,08 € + 39,00 €), Nathan Services OÜ kogumaksumus on 12 334,90 € (12 270,00 € + 48,00 € + 16,90 €), seega $(16\,388,41 \times 100) / 12\,334,90 = 132,86\%$. Järelikult on pakkumuste hinnavahe 32,86%.

Sellest tulenevalt ületab hankepassis nimetatud „varasemate tööde“ maksumus aruannetes kajastuvat aastakäivet mitmekordselt ning ei saa olla usutav tõend tegelikult osutatud teenuste kohta.

4.3.5. Hankija enda pöördumine kinnitab Kolmanda isiku hankepassis esitatud andmete ebapiisavust. Hankija on 29.12.2025 teabevahetuse kaudu (Sõnumi ID: 1 041 943) pöördunud Kolmanda isiku poole, märkides sõnaselgelt: „*Kahjuks on hankepassis esitatud info segane ja puudulik, mistõttu pole võimalik aru saada, mis mahus (eurodes) on kellelegi lepinguid täidetud.*“ Selline pöördumine kinnitab, et hankepassis esitatud teave ei võimaldanud kvalifikatsiooninõude täitmist hinnata ega vastanud hankedokumentides seatud nõuetele.

Hankepassis nõutud varasema kogemuse andmed tuleb esitada täies mahus. Kui Hankija on nõudnud varasema kogemuse kohta konkreetsete andmete esitamist hankepassis, lasub pakkujal kohustus need andmed ka tegelikult esitada.

Puudulike andmete esitamine kvalifikatsiooni kohta toob kaasa kvalifitseerimata jätmise (RHS § 98 lg 4).

4.3.6. Hankija on Kolmanda isiku pakkumuse suhtes algatanud põhjendamatult madala maksumuse kontrolli RHS § 115 lg 1 tähenduses ning menetluslikult on vastav kontroll läbi viidud. Kontrolli formaalne läbiviimine ei tähenda, et Hankija oleks täitnud oma kohustuse hinnata pakkumuse majanduslikku usaldusväärsust sisuliselt ja põhjendatult. Hankija on piirdunud järeldusega, mille kohaselt Kolmas isik võib vajaduse korral kasutada alltöövõtjaid või kaasata täiendavaid töötajaid, hindamata seejuures, kas pakutud maksumus katab alltöövõtu tegelikud kulud turutingimustes. Põhjendamatult madala maksumuse kontroll ei saa piirduda abstraktse viitega alltöövõtu võimalikkusele, vaid peab hõlmama hinnangut selle majanduslikule teostatavusele konkreetse hinnataseme juures.

Hankija korduv seisukoht, et Kolmas isik „saab vajaduspõhiselt kasutada alltöövõtjaid või värvata töötajaid juurde“, ei ole RHS § 115 lg 7 tähenduses põhjendus, vaid hüpoteetiline oletus. Hankija ei ole kontrollinud, kas pakutud tunnitasu võimaldab alltöövõtu kasutamist turuhinnaga, kas arvestatud on lisatööjõu kõigi kaasnevate kuludega. Kas see „vajaduspõhine“ lahendus on kooskõlas tehnilise kirjelduse reageerimis- ja kättesaadavusnõuetega.

Hankija ei ole kontrollinud ega põhjendanud:

- 1) kas pakutud tunnitasu võimaldab alltöövõtu kasutamist tavapäraste turuhindadega;
- 2) kas hinnas on kajastatud alltöövõtuga kaasnevad täiendavad kulud (mh tööjõumaksud, koordineerimine, reageerimisnõuete täitmine);
- 3) kas vastava pädevusega alltöövõtjad on sellisel hinnatasemel realselt kättesaadavad, mitte üksnes teoreetiliselt.

4.3.6.1. Hankija väide, et pakkumuse maksumus ei peagi sisaldama mitme töötaja tööjõukulu, kuna arvestus toimub töötunni põhiselt, ei neutraliseeri Vaidlustaja väiteid, vaid kinnitab neid. Ka tunnipõhise hinna korral peab Hankija veenduma, et vajalikud tööd on antud tunnitasu juures teostatavad, tööde tegelik maht (mitme inimese paralleeltöö, väljasõidud, reageerimine) ei muuda pakkumust majanduslikult teostatavaks. Hankija ei ole näidanud, et pakutud hinnaga oleks objektiivselt võimalik täita tehnilises kirjelduses sätestatud kohustusi kõigis ette nähtud olukordades.

4.3.6.2. Rikketeadete ja töötaotluste ametlik statistika ei kajasta kogu töömahtu, kuna suur osa riketest lahendatakse otse Kaitseväge üksuste tanklatöötajatega telefoni või võrgu teel (sh kaugdiagnostika ja -parandus), mis ei jõua süsteemidesse. See on olnud võimalik üksnes tänu spetsiaalselt koolitatud meeskonnale, kellel on tootjate koolitused ja ligipääs konkreetsete tanklatehnoloogiate tarkvaradele ja seadistustele. Õiguslikult ja sisuliselt tuleb madala maksumuse kontrollis arvestada ka selle töö osa tegeliku kuluga, kuna tegemist on Riigihanke eseme lahutamatu osaga.

4.3.6.3. Hankija väide, et Kolmanda isiku selgitusi on RHS § 115 lg 7 kohaselt sisuliselt hinnatud, ei ole kontrollitav ega veenev. Hankija seisukohtades ei nähtu, milliste objektiivsete kriteeriumide alusel ja millisel viisil on Hankija veendunud, et pakkumuse maksumus katab lepingu täitmiseks vajalikud kulud. Asjaolu, et Kolmanda isiku selgitused on tunnistatud ärisaladuseks, ei vabasta Hankijat kohustusest põhjendada, miks neid peeti piisavaks ja usaldusväärseks.

4.3.7. Käesoleval juhul ei ole Kolmanda isiku pakkumuses matemaatilist viga – pakkuja sisestas teadlikult ja korrektselt hinna 48,00 eurot.

Hankija soovitatav hind 52,25 eurot ei ole tuletatav pakkuja pakkumusest. Arvutusvea parandamine on lubatud üksnes siis, kui paranduse tulemus on pakkumusest endas üheselt tuletatav. Käesolevas olukorras ei sisalda pakkumus ühtegi teist näitajat, mis viitaks summale 52,25 eurot.

5. Hankija, Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus, vaidleb vaidlustusele vastu.

5.1. Kolmas isik esitas kvalifitseerimistingimusele vastava info referentslepingute kohta.

5.1.1. Kvalifitseerimistingimuse kohaselt pidi pakkuja esitama Riigihanke algamisele eelneva 36 kuu jooksul täidetud hanke esemele vastavate seadmete (vt hanke lühikirjeldus) hoolduse/remondi teenuse lepinguid kokku summas vähemalt 50 000 eurot. Pakkuja esitab hankepassis nimekirja tanklate hoolduse/remondi teenuse osutamise lepingutest, mis on täidetud riigihanke algamisele eelneva 36 kuu jooksul, koos teabega nende maksumuse, kuupäevade ja teiste lepingupoolte kohta.

Riigihanke lühikirjelduse kohaselt on riigihanke eesmärk statsionaarsete tanklate, ohtliku vedeliku paiksete mahutite (sh võivad Riigihanke esemeks olla ka mahutid, mis ei ole seotud tanklatega) ning nendega seotud seadmete hooldus, remont ja varuosade (sh vajadusel ka seadmete) ostmise ning õigusaktidest tulenevate tegevuste (sh seadme järelevaataja teenus) korraldamine.

Kolmas isik esitas hankepassis info Riigihanke esemele vastavate lepingute kohta, mis on täidetud viimase 36 jooksul. Hankija palus Kolmandal isikul lepingute andmeid täpsustada (Sõnumi ID:1041943) ning Hankija esitas ka lepingu partneritele päringud veendumaks, et teenust osutati kvaliteetselt. Lepingupartneritelt saadud kinnitused sisalduvad failis, mis on vaidlustuskomisjonile kättesaadavad hanke tulemdokumentide lehel sisedokumentide kaustas. Seega Hankija veendus, et Kolmanda isiku esitatud lepingud on täidetud nõuetekohaselt.

5.1.2. Riigihanke tehnilise kirjelduse p 2.5 käsitleb kütusemahutite hooldust ning selle alap 2.5.14 mahutite puhastusest. Seega sisaldab Riigihanke esemeks olev tanklate hooldus ka

mahutite puhastamist. Hankija käitus õiguspäraselt kui aktsepteeris kvalifitseerimistingimustele vastavuse tõendamiseks ka mahutite puhastamist sisaldavaid lepinguid. Samuti oli õiguspärane aktsepteerida seadmete järelevaataja teenuse osutamise lepinguid. Hankija ei ole määranud osakaale Riigihanke esemeks olevatele teenustele, mida kvalifitseerimistingimuse täitmiseks esitatavad lepingud peaksid sisaldama.

Eeltoodust tulenevalt ei vasta tõele vaidlustuses toodu põhjal tehtav järeldus nagu oleks mahutite puhastus kõrval- või abitegevus.

5.1.3. Hankija ei ole piiranud alltöövõttu ja ei ole ka nõudnud, et alltöövõtjad tuleb esitada juba Riigihanke etapis. See ei ole ka vajalik juhul kui pakkuja täidab kvalifitseerimistingimused ise. Isegi kui vastab tõele Vaidlustaja väide, et valdkonnas tegutseb vaid neli ettevõtet, siis on lepingu täitmisel võimalik kasutada ka alltöövõttu.

5.2. Hankija küsis pädevusnõuete täitmise kohta selgitust (teabevahetuse ID:1042249) ja Kolmas isik esitas TTJA veebilehelt *screenshoti*, kus on toodud mõlemad nõutud pädevused. Kuivõrd tingimuses ei olnud nõutud, et neid pädevusnõudeid peavad täitma kaks erinevat isikut, siis ei olnud Hankija alust lugeda Kolmas isik tingimusele mittevastavaks.

5.3. Hankija viis läbi põhjendamatult madala maksumuse kontrolli.

5.3.1. Hankija küsis Kolmandalt isikult selgitust esitatud maksumuse kohta tuues küsimuses muuhulgas välja hinnavaheed võrreldes vaidlustaja pakutud hindadega (Sõnumi ID:1041137). Kolmanda isiku vastus on vaidlustuskomisjonile kättesaadav riigihangete registris ning kuna Kolmas isik on need põhjendused määratlenud ärisaladuseks nii riigihangete registris kui eraldi ekirjas (Lisa 2), siis käesolevas dokumendis Hankija neid põhjendusi detailselt ei korda. Kolmas isik põhjendas esitatud maksumusi arvestades RHS § 115 lg-t 7. Põhjenduses toodi välja, millistest kulukomponentidest maksumus koosneb, sh millise osa moodustab kasum. Kolmas isik on arvestanud ka alltöövõtjate kasutamisega ning täiendavate kuludega, mis Hankija jaoks teenuse hinda ei muuda.

Hankijal ei ole alust arvata, et Kolmas isik ei ole arvestanud vaidlustuse viidatud kuludega. Vajaduspõhiselt saab Kolmas isik kasutada alltöövõtjaid või värvata töötajaid juurde.

5.3.2. Pakkumuse maksumus ei pea sisaldama mitme töötaja tööjõukulu, küsitud on ühe töötunni maksumust, seega näiteks kui tööd peavad tegema samaaegselt kaks inimest ja tööaeg on üks tund, siis tasutakse vastavalt kahe töötunni maksumus. See selgub analoogselt ka pakkumuse vormi jaluses p-i 4 selgitusest – mitme inimese/tehniku kasutamine tunnipõhise hinnaga töödel tuleb tellijaga eelnevalt kokku leppida.

6 tundi on piisav aeg reageerimaks Eesti piires väljakutsetele, seejuures võivad pooled tehnilise kirjelduse p-ist 3.4 tulenevalt selles tingimuses ka teisiti kokku leppida.

Hankija ei saa tugineda sellele, et pakkujal on üks töötaja - Kolmas isik saab kasutada alltöövõttu ja värvata töötajaid juurde.

Vaidlustajal on äriregistri andmetel vaid kaks töötajat, mida on samuti võimalik pidada ebapiisavaks. Kuivõrd teenuse maht ei ole väga suur, siis ei ole Hankija pidanud vajalikuks määrata, kui palju töötajaid pakkujal olema.

5.3.3. Hankija on tehnilises kirjelduses ette näinud vajaliku hoolduspersonali, kuid ei ole piiranud alltöövõttu ega nõudnud töötajate esitamist, Kolmas isik on kinnitanud, et arvestas maksumuse kujundamisel ka võimalike sisseostetavate töödega ning Hankija jaoks see teenuse hinda ei muuda. Koolitusi võivad läbida ka teiste ettevõtete töötajad mitte ainult Vaidlustaja omad. Juhul, kui lepingu täitmiseks on siiski vajalik tootja koolitus, siis lepingu täitja peab olema sellega arvestanud ja ei ole tõenäoline, et tootja ei nõustu valdkonnas tegutsevaid spetsialiste koolitama, lisaks on võimalik kasutada alltöövõttu.

5.3.4. Hankija kontrollis haldustarkvarast vaidlustuses toodud väidet, et praktikas esineb igapäevaselt vähemalt kahes tanklas avariolukordi, ning see väide vasta tööle ning suurem osa teenusest ei ole selline, mis vajaks väga kiiret reageerimist. Lisaks selgub haldustarkvara väljavõttest, et sageli antakse väljakutsetele reageerimiseks pikem aeg ja seega on avariolukordade osakaal pigem väike. Näiteks 2024. aastal on haldustarkvaras tehtud kokku aasta kohta 53 töötaotlust, sh tähtajaga kuni 3 päeva neist on kokku 6 tk, ja 2025 61 töötaotlust, sh tähtajaga kuni 3 päeva 11 tk ja kiireloomuliste tööde kuupäevad ei ole omavahel kattunud.

5.3.5. Välistatud ei ole, et Vaidlustaja pakutud maksumus on hoopis liiga kõrge.

5.3.6. Vaidlustuses on Vaidlustaja lähtunud vaid ühest kulukomponendist ehk tunnihinnast, kuid see tunnitase töö ei pea üksi moodustama töötaja kuupalka. Näiteks võib mingi osa palgast moodustada korralise hoolduse tasu. Lisaks võib täitjal olla ka teisi lepinguid, mille täitmise eest palka makstakse. Siiski tuleb Vaidlustaja enda arvutustest välja, et ainuüksi pakutud tunnihind täidab keskmise palga nõude ja seega ka miinimumpalga nõude.

5.3.7. Hankija viis vastavalt RHS § 117 lg-le 3 läbi arvutusvea parandamise ning arvestusliku väljasõidutasu tegelikuks maksumuseks kujunes 52,25 eurot. Hankija mõnab, et üldpilti see oluliselt ei muuda, kuid selgitamist see vajab).³ Pakutud maksumuse osas on hankija seisukohal, et maksumus ei ole madal, vaid Vaidlustaja pakutud maksumus võib olla põhjendamatult kõrge. Vastavalt maksumuse vormil toodud selgitusele *sisaldab väljasõidutasu transporti ja esimest remonttööde töötunni maksumust, kuid ei sisalda tööde käigus kulutatud materjalide ja varuosade hinda. Väljasõidutasu on ühtlasi miinimumtasu iga avarii või rikke kõrvaldamiseks või remonttöö teostamiseks tehtava objektile väljasõidu eest.* Eeltoodust tulenevalt ei nõustu Hankija, et pakutud maksumus ei kata väljasõidu ning esimese töötunni kulusid ja ei saa väita, et ei ole arvestatud kasumiga.

5.3.8. Hankija on leidnud, et Kolmanda isiku pakkumuse kogumaksumus ei ole põhjendamatult madal ning pakkuja suudab pakutud maksumusega hankilepingut täita. Märkimisväärsed hinnavahed üksikutes kulukomponentides ei oma siinjuures tähtsust, kuna vaidluspraktika kohaselt tuleb hinnata pakkumuse maksumust tervikuna ja üksiku kulukomponendi madal maksumus ei saa kaasa tuua pakkumuse tagasi lükkamist.

5.3.9. Hankija hinnangul katab Kolmanda isiku pakutud maksumus vähemalt hankilepingu täitmiseks kaasnevad otsesed kulud, mida on peetud kohtupraktikas miinimumeelduseks mille järgi Hankija saab veenduda, et pakkumuse maksumus ei ole põhjendamatult madal (16.06.2016, Tln RK 3-16-559 p 14- 15).

Hankija on hinnanud Kolmanda isiku selgitusi sisuliselt ja leidnud, et pakkumuse tagasi

³ Arvutusvea parandamine ja ka viide madala maksumuse kontrollile kajastub ekslikult vastavuse protokollis, kuid see ei saa mõjutada antud vaidlustusaja otsustamist

lühkamiseks ei ole alust.

Kohtud on leidnud, et *Teenuse- ja kestvuslepingute puhul tuleb pakkumuse maksumuse hindamise ja võrdlemise juures arvestada muu hulgas asjaoluga, et pakutav hind põhineb paljuski pakkuja (ettevõtja) prognoosil ja sisaldab seetõttu teatud ulatuses äririski.* (TlnHK 29.01.20, 3-19-40 p 39-40). Hankija hinnangul kehtib eeltoodu ka käesoleval puhul.

5.4. Hankija täiendavad seisukohad.

5.4.1. Hankija ei ole kvalifitseerimistingimuse kehtestamisel eristanud abi- või kõrvaltegevusi ega põhitegevusi ega kvalifikatsiooninõude põhisisu, mille arvestamata jätmist Vaidlustaja püüab meelevaldselt Hankijale ette heita. Vaidlustaja soovib kvalifikatsiooninõudeid sisustada endale sobival viisil, mida hanketingimused ette näinud ei ole.

Hankija lähtus täidetud lepingute hindamisel Kolmanda isiku esitatud andmetest. Enamuse lepingute täitmise periood sisaldas ka aastat 2025 ning need summad ei saa veel kajastuda majandusaasta aruandes, mistõttu on Vaidlustaja täiendavates seisukohtades toodud võrdlused majandusaasta aruannetega asjakohatud. Lisaks jätab Vaidlustaja tähelepanuta, et lepingud sisaldasid ka hooldust, kontrollimist, remonti, järelevalveteenust, konsulteerimist, mis samuti on Riigihanke lepingu esemeks.

Referentslepingute sisu osas ei olnud eristatud kõrval- või põhitegevusi ega omistatud erinevatele töödele mahunõudeid.

Asjakohatud on Vaidlustaja täiendavate seisukohtades toodud väited justkui Hankija ei oleks tohtinud Kolmandalt isikult selgitusi küsida. Kohtupraktikas on leitud, et *Hankija võib nõuda andmete täpsustamist või parandamist tingimusel, et see nõue puudutab selliseid dokumente või andmeid (nagu näiteks avaldatud majandusaasta aruannet), mille puhul saab objektiivselt kontrollida, et need on varasemad kui taotluste esitamise tähtaeg.*⁴ Täidetud lepingud on võrreldavad eeltoodud näites nimetatud majandusaasta aruannetega ehk need olid olemas enne pakkumuse esitamist.

5.4.2. Hankija ei ole Riigihankes ette näinud alltöövõtjate kontrolli, kuid kuna Vaidlustaja tõi korduvalt välja, et Kolmandal isikul ei ole mõne lepingulise tegevuse jaoks võimekust, siis loogiline vastus sellele on, et ettevõtja saab kasutada alltöövõtjaid või värvata töötajaid juurde. Hankija on Kolmanda isiku põhjendustele tuginedes hinnanud, et pakutud maksumus on realistlik ning katab lepingu täitmisega seotud kulud ning sealjuures on Kolmas isik ka välja toonud, et saab lepingu täitmisest ka minimaalse kasumi. Hankija hinnangul on see aktsepteeritav, et Kolmanda isiku kasu lepingu täitmisest ei saa olla nii suur kui see on Vaidlustajal olnud ja nagu Vaidlustaja ka tulevikus eeldanuks. Eeltoodu aga ei tähenda, et Kolmas isik ei suuda lepingut nõuetekohaselt täita.

Hankija küsis põhjendusi kõigi hinnatavate maksumuste kohta ning kõige suurem erinevus oli ühe töötunni osas ning Hankija on vastuses vaidlustusele põhjendanud, kuidas pakutud maksumus katab töötunnitasu ning sealjuures ka õigusaktidega kehtestatud miinimumtasu.

Pakkumuse maksumuse hindamisel ei saa lähtuda vaid ühe kulukomponendi maksumusest, vaid tuleb vaadata pakkumuse maksumust tervikuna.

⁴ EKo lahend C-336/12, p 36 –40

6. Kolmas isik, Nathan's Services OÜ, vaidleb vaidlustusele vastu.

6.1. Hankija kontrollis Kolmanda isiku teenuslepingute kogemust sisuliselt ning palus selleks täiendavat teavet. Kolmas isik esitas Hankijale täiendava koondinfo täidetud teenuslepingute kohta koos summadega, millest nähtus kvalifikatsiooninõude täitmine (ärisaladus).

Lisaks ei ole Vaidlustaja väide teenuse sisu kohta põhjendatud. Kolmanda isiku osutatud teenused hõlmasid statsionaarsete tanklate ja ohtlike vedelike mahutite tehnilist teenindamist, sh hooldus- ja remonditegevusi ning auditite ja järelevalvetoimingute ettevalmistamist. Teenuste sisuline vastavus Riigihanke esemele oli Hankija poolt hinnatud ja aktsepteeritud.

6.2. Riigihanke esemeks ei ole üksnes seadmete remont kitsas tähenduses, vaid statsionaarsete tanklate ja mahutite hooldus ja nendega seotud tegevused, sh seadmete seisukorra tagamine, ohutus, auditite ettevalmistus ja tehniline teenindus.

Kolmanda isiku teenused ei piirdunud üksnes puhastustöödega, vaid hõlmasid ka tehnilisi hooldus- ja teenindustegevusi, mis on suunatud seadmete ohutule ja nõuetekohasele kasutamisele. Mahutipuhastus on sisuliselt üks osa surveseadme hooldus- või remonditööde tervikprotsessist, mitte eraldiseisev tegevus.

Mahutipuhastus hõlmab mitmeetapilist tööde komplekti, mille lahutamatuks osaks on muu hulgas lekete kontroll ja kõrvaldamine, andurite demonteerimine ja paigaldamine, seadmete kalibreerimine ning vajadusel torustiku ümber- või rekonstrueerimistööd. Praktikas tuleneb torustiku ümbertegemise vajadus sageli mahuti avamise käigus ilmnevatest varasematest ehitus- või paigaldusvigadest, mis tuleb kõrvaldada, et tagada süsteemi ohutus ja nõuetekohane toimimine.

Mahutipuhastusega kaasneb enamjaolt ka kliendi tankimisseadmete hooldus või vajadusel remont, sh juhtimistarkvara seadistamine/konfigureerimine, pumpade töö kontroll, seadmete kalibreerimine, võllitihendite kontroll ning vajadusel nende vahetus, samuti muud tankimissüsteemi toimimiseks ja ohutuseks vajalikud tööd.

6.3. EMTAK-kood ei ole sätestatud kvalifitseerimistingimus ega ole seatud nõudeks tehnilise ja kutsealase suutlikkuse hindamisel. RHS ei seo pakkuja kvalifitseerimist EMTAK-koodi ega põhitegevuse nimetusega, vaid tegelikult täidetud Riigihanke esemele vastavate teenuste ja esitatud tõenditega.

6.4. Vaidlustaja väide, et Kolmandal isikul puuduvad vajalikud pädevused ja võimekus teenust osutada, ei vasta tegelikkusele. Kolmas isik on saavutanud eelkokkulepped tööde teostamisse kaasatavate isikutega, kellel on pikaajaline kogemus surveseadmete hoolduse ja remondi valdkonnas ning kes omavad Transpordi- ja Tehnilise Järelevalve Ameti (TTJA) peetavas registris nõutavaid pädevusi, sh surveseadmete järelevaataja ja surveseadmete ehitaja kvalifikatsiooni.

Teenuse osutamisel tagatakse, et töid juhivad ja teostavad pädevad isikud ning surveseadmetega seotud tegevused viiakse läbi kooskõlas kehtivate õigusaktide ja tehnilise ohutuse nõuetega. Seega ei ole põhjendatud Vaidlustaja järeldus, nagu puuduks Kolmandal isikul pädevus ja praktiline suutlikkus vajalike tööde teostamiseks.

6.5. Vaidlustaja väide, et Kolmas isik pidi tingimata tuginema kvalifikatsiooni tõendamisel

teise isiku näitajatele, ei vasta tegelikkusele.

6.6. Hankija küsis Kolmandalt isikult täiendavaid kirjalikke selgitusi pakkumuse maksumuse kujunemise ja lepingu täitmise võimekuse kohta. Kolmas isik esitas vastavad selgitused (selgitused sisaldavad ärisaladust) ning Hankija pidas neid piisavaks.

6.7. Kolmanda isiku täiendavad seisukohad.

6.7.1. Kui Hankija ei ole kvalifikatsiooninõudeid alusdokumentides osadeks jaotanud (nt eraldi mahud või eraldi nõuded konkreetsete alamtegevuste jaoks), ei ole põhjendatud nõuda aotust.

6.7.2. Tootjate endi juhistest on näha, et kütusemõõte- ja järelevalvesüsteemides kasutatakse rollipõhiseid kasutajaid ja paroole ning tootja juhised näevad ette unikaalsete paroolide kasutamise ja kasutajate/rollide halduse.

Sellest, et ligipääsud on tootjapõhised, ei järeldu kuidagi see, et teenust saaks osutada ainult üks konkreetne ettevõtja. Tootjad ise toetuvad turul volitatud edasimüüjate ja sertifitseeritud tehniliste teenusepakkujate võrgustikule, kelle kaudu on võimalik saada nii tehnilist tuge kui ka vajalikku teenindust.

Ligipääsude olemasolu on varaomaniku/Hankija kontrollikohustuse küsimus. Korrektne töökorraldus eeldab, et süsteemide administreerimiskoodid, ligipääsukord ja tehniline dokumentatsioon on (vara omanikul) või vähemalt Hankija kontrolli all.

Seega isegi kui teatud üksiktegevused eeldavad tootja eriligipääsu või erikoolitust, on see lahendatav tootja toe/volitatud partneri kaudu ning Hankija peab tagama, et süsteemide ligipääsuandmed ja dokumentatsioon on tema kontrolli all ja vajadusel uuele teenusepakkujale edastatavad.

6.7.3. Lepingute täitmine ja arveldamine võib jaotuda mitme perioodi peale ning osa töödest võib jääda järgmisse perioodi - seega ei ole müügitulu ja lepingu kogumahu meelevaldne perioodide ristvõrdlus õige meetod.

6.7.4. Põhjendamatult madala maksumuse kontrolli tuum on see, et Hankija küsib selgitusi ning hindab neid, võttes arvesse pakkumuse tervikpilti (sh töökorraldus, tehnilised lahendused, kulusäästlikkus, alltöövõtjate kasutamine, hinnastamise loogika). See, kas Vaidlustajale tundub selgitus piisavalt detailne, pole oluline, kui Hankija on selgitused saanud ja hinnanud ning pidanud pakkumust realistlikuks.

Alltöövõtu või täiendava ressursi kaasamine ei ole erandlik, vaid tavapärane teenuse osutamise viis eeskätt siis, kui objektidel on erinevad tehnoloogilised koosseisud ning osad tööd võivad vajada tootjapõhist või spetsiifilist sekkumist.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

7. Hankija on kõigepealt tunnistanud kaks esitatud pakkumust (Vaidlustaja ja Kolmas isik) vastavaks ja Kolmanda isiku pakkumuse edukaks (31.12.2025 käskkiri nr 2-1/25/519) ning seejärel 06.01.2026 käskkirjas nr 2-1/26/1 jätnud Kolmanda isiku kõrvaldamata ja kvalifitseerinud Kolmanda isiku.

Mõlemast käskkirjast on pakkujaid teavitatud 06.01.2026.

8. Vaidlustaja on seisukohal, et Hankija on valesti parandanud arvutusvea Kolmanda isiku pakkumuses. Vaidlustuskomisjon sellega ei nõustu.

Vastavustingimused osast PAKKUMUSE MAKSUMUS tuleneb, et *pakkumuse maksumus tuleb esitada töölehel "Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad" toodud struktuuri kohaselt. Pakkumus esitatakse nii lahti kirjutatud kujul pakkujale edastatud pakkumuse vormil (asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud dokument, tehnilise kirjelduse lisa 1.1) kui ka riigihangete registri hindamiskriteeriumite vormil. Täidetud pakkumuse vorm palume esitada koos pakkumusega ja enne esitamist krüpteerida isikukoodidele [---].*

Küsimused ettevõtjale:

- 1. Kas ettevõtja kinnitab, et täidab pakkumuse lehe "Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad" lehel ette antud struktuuri kohaselt? (Raadionupp valikutega "Jah/Ei")*
- 2. Pakkuja täidab ja esitab AK_Lisa 1.1. Seadmete ülevaade ja pakkumuse vorm krüpteeritult isikukoodidele 46908202731 ja 48112045213. (Vabas vormis dokument*

Kolmas isik on:

- 1) „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ esitanud hoolduse arvestuslik maksumuse aastas kokku, arvestusliku väljasõidutasu ja avarii-ja remonttööde tunnihind;
- 2) esitanud AK lisa 1.1. (Hankija võimaldas vaidlustuskomisjonil sellega tutvuda).

22.12.2025 on Hankija pöördunud Kolmanda isiku pole (Sõnumi ID: 1 041 073) „*Vastavalt riigihanke tingimusele pidi pakkuja täitma ja esitama AK_Lisa 1.1. Seadmete ülevaade ja pakkumuse vormi (edaspidi vorm). Selle vormi excel tabelis oli hankija sisestanud teatud lahtritesse valemid. Mingil põhjusel oli teie esitatud tabelis lahtrisse R64 sisestatud valem eemaldatud ning käsitsi sisestatud summa "48,00". Hankija poolt vormis kasutatud valem võimaldas pakkuja poolt kollastesse lahtritesse sisestatud "väljasõidutasu km-ta" maksumusi kaalutud keskmisena hinnata ja et pakkumused oleksid hinnatavad.*

Hankija kasutatud valemi kohaselt tuleb lahtri R64 summaks "52,25".

Palun kinnitage, kas olete nõus eelnimetatud arvutusvea parandamisega st nii vormil kui hindamiskriteeriumitesse sisestatud väljasõidutasu on 52,25 EUR. “

Kolmas isik on 27.12.2025 vastanud järgmiselt: „*Kinnitame, et oleme nõus nimetatud arvutusvea parandamisega. Kinnitame, et vastavalt hankija poolt vormis kasutatud valemile on lahtri R64 korrektne väärtus 52,25 EUR ning vastav summa võib olla kasutatud nii vormil kui ka hindamiskriteeriumite arvestuses.*“

AK lisa 1.1. vormi real R64 tuli esitada arvestuslik väljasõidutasu. Kolmas isik on esitanud 48 eurot. Hankija on tuvastanud, et vormil kasutatud valemi järgi oleks see tasu 52,25 eurot. Kolmas isik on sellega nõustunud.

Arvutusvea parandamisega seonduv on RHS § 117 lg-st 3 nähtuvalt pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse küsimus, kui arvutusviga nõuetekohaselt parandatakse (pakkumuste hindamisel ja edukaks tunnistamisel arvestatakse vaid arvutusvigadeta pakkumuse maksumusi) ja pakkumuse tagasilükkamise küsimus, kui pakkuja arvutusvea parandamisega ei nõustu. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et arvutusvea parandamisel RHS § 117 lg 3 alusel ei toimu hinnangu andmist kõrvalekalde sisulisusele (kas arvutusviga on parandatav)

ega vea suurusele ja sellele ei laiene RHS § 114 lg-s 2 ja RHS § 46 lg-s 4 sätestatud kaalutlus-ega selgituste küsimise/hindamise reeglid.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et antud juhul on tegemist arvutusveaga RHS § 117 lg 3 mõttes ja Hankija on õigesti pidanud Kolmanda isiku AK lisa 1.1. vormi real R64 viga arvustusveaks. Teiste AK lisa 1.1. vormil esitatud maksumuste järgi on kontrollitav, et valemi kasutamisel oleks õige maksumus 52,25 eurot.

Vaidlustuskomisjon nõustub Hankijaga, et paranduse tulemus on Kolmanda isiku pakkumusest tuletatav. Käesoleval juhul ei olnud parandatud lahter pakkuja täidetav, see summa pidi tabelisse tekkima vastavalt valemile ja kuna valem oli mingil põhjusel tabelist kadunud, on tegemist arvutusveaga.

9. Vaidlustaja on seisukohal, et Kolmanda isiku pakkumuse maksumus on põhjendamatult madal ja Hankija oleks pidanud Kolmanda isiku pakkumuse tagasi lükkama, Kolmas isik pole pakkumuses esitatud maksumustes arvestanud järgmiste kuludega:

- 1) Kolmas isik ei ole pakkumuse koostamisel arvestanud õiguste ja ligipääsude omandamise vältimatute kuludega;
- 2) Kolmanda isiku pakkumus ei hõlma kulusid, mis kaasnevad RFID-kaartide autoriseerimiseks vajalike tehniliste liideste ja õiguste hankimisega;
- 3) Kolmas isik ei ole arvestanud tööjõukuludega tööde osas, mida ta ei suuda ise pakkuda;
- 4) Kolmas isik ei ole võimeline täitma hooldusgraafiku ja avariireageerimise nõudeid. Pakkumus peab sisaldama mitme töötaja tööjõukulu;
- 5) Kolmandal isikul puudub kvalifitseeritud hoolduspersonal ja vajalik varustus. Kolmandal isikul puuduvad vastavad tehnikud, ta peab teenuse sisse ostma, kuid pakkumuse maksumusest nähtub, et neid kulusid ei ole arvestatud;
- 6) Kolmanda isiku pakkumus ei ole realistlik, kuna see ei arvesta tegelikku töömahtu ega ressursse, mis on vältimatud lepingu nõuetekohaseks täitmiseks;
- 7) avarii- ja remonttööde tunnihind (16,90 eurot/h) ei kata tööjõu ja kohustuslike kulude tegelikku maksumust. Arvestades tööjõukulusid on tunnitasu ligikaudu 15,9 eurot. Kolmanda isiku pakutud tunnihind (16,90 eurot) jätab muude vältimatute kulude (nt puhastusvahendid, hooldustarvikud, tehniku töövahendid, kaitseriietus, halduskulud) katteks sisuliselt 1 euro, mis ei ole objektiivselt piisav teenuse osutamiseks. Kolmas isik peab tankerite ja mõteseadmete hooldamiseks teenuse sisse ostma, mis turul maksab vähemalt 35 eurot + km tunnis;
- 8) Kolmanda isiku pakkumus, arvestades tema kogemuse puudumist ja oluliselt madalamat maksumust võrreldes Vaidlustaja pakkumusega, ei ole realistlik ega võimalda raamlepingu nõuetekohast täitmist.

9.1. Pakkumuses „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ tuli esitada kolm maksumust:

- 1) hoolduse arvestuslik maksumus aastas kokku;
- 2) arvestuslik väljasõidutasu;
- 3) avarii-ja remonttööde tunnihind.

AK Lisas 1.1. tuli esitada:

- 1) hoolduse 1 korra maksumus ja hoolduse maksumus aastas iga objekti kohta;
- 2) mahuti puhastuse ühe korra maksumus iga mahuti kohta;
- 3) väljasõidutasud sõltuvalt objektist;
- 4) avarii-ja remonttööde tunnihind.

AK Lisa 1.1. kohaselt:

- 1) hoolduse arvestuslik maksumus aastas kokku ja arvestuslik väljasõidutasu kasutatakse ainult hindamisel;
- 2) väljasõidutasu - sisaldab transporti ja esimest remonttööde töötunni maksumust, kuid ei sisalda tööde käigus kulutatud materjalide ja varuosade hinda. Väljasõidutasu on ühtlasi miinimumtasu iga avarii või rikke kõrvaldamiseks või remonttöö teostamiseks tehtava objektile väljasõidu eest. Hoolduse tasule ei lisandu väljasõidutasu;
- 3) avarii- ja remonttööde tunnihind - tunnihinna arvestus hakkab jooksmas pärast väljasõidutasu sisalduvat esimest töötundi (alates teisest tunnist) ja lõppeb tööde lõpetamisega või katkestamisega objektil. Kui remonttöid tehakse samaaegselt hooldusega, siis algab tunnihinna arvestus esimesest tunnist ja väljasõidutasu ei rakendu. Mitme inimese/tehniku kasutamine tunnipõhise hinnaga töodel, tuleb eelnevalt tellijaga kokku leppida. Remontitööde tunnihind sisaldab remonttööde peale kulutatud tööaega, kuid ei sisalda tööde käigus kulutatud materjalide ja varuosade hinda. Remonttööde kestvust arvestatakse 15 minuti täpsusega.

Raamlepingu projekti p 7.4. kohaselt *teenuse ühikuhinnad sisaldavad kõiki lepingu täitmiseks vajalikke kulusid, sh tehnilises kirjelduses loetletud tegevusi. Teenuse eest tasutakse vastavalt tellitud ja reaalselt osutatud teenusele, võttes aluseks mõlemapoolselt allkirjastatud üleandmise-vastuvõtmise akti.*

- 7.4.1. *Hoolduse ühe korra maksumus peab sisaldama kõiki kulusid (sh hooldustööd, hooldustööl vajaminevad töövahendid, kulutarbed, transport, vajadusel tarvikute utiliseerimise kulu), kuid ei sisalda tööde käigus kulutatud varuosade hinda. Hoolduse ühe korra tasule ei lisandu väljasõidutasu.*
- 7.4.2. *Mahuti puhastuse ühe korra maksumus peab sisaldama kõiki kulusid (sh puhastus, vajaminevad töövahendid, kulutarbed, puhastusained, transport). Mahuti puhastuse ühe korra tasule ei lisandu väljasõidutasu.*
- 7.4.3. *Väljasõidutasu objektile sisaldab transporti ja esimest remonttööde töötunni maksumust, kuid ei sisalda tööde käigus kulutatud materjalide ja varuosade hinda. Väljasõidutasu on ühtlasi miinimumtasu iga avarii või rikke kõrvaldamiseks või remonttöö teostamiseks tehtava objektile väljasõidu eest.*
- 7.4.4. *Tellija tasub remonditööde eest avarii- ja remonttööde tunnihinna alusel, vastavalt täitja poolt reaalselt kulutatud ajale. Tunnihinna arvestus hakkab jooksmas pärast väljasõidutasu sisalduvat esimest töötundi (alates teisest tunnist) ja lõppeb tööde lõpetamisega või katkestamisega objektil. Kui remonti tehakse samaaegselt korralise hooldusega, siis algab tunnihinna arvestus esimesest tunnist ja väljasõidutasu ei rakendu. Mitme inimese/tehniku kasutamine tunnipõhise hinnaga töodel, tuleb eelnevalt tellijaga kokku leppida. Remonditööde tunnihind sisaldab remonttööde peale kulutatud tööaega, kuid ei sisalda tööde käigus kulutatud materjalide ja varuosade hinda. Remonttööde kestvust arvestatakse 15 minuti täpsusega.*
- 7.4.5. *Materjalide, varuosade, seadmete või muu kauba maksumus lepitakse tellijaga kokku enne paigaldamist. Objektile kasutatud varuosade, materjalide kohta esitatakse ülevaade aktis ja nende maksumus tuuakse välja iga kuluühiku kohta eraldi. Materjalide, varuosade hankimise aega ei loeta avarii- ja remonttööde hulka kuuluvaks ja selleks tehtava töö eest ei ole tellija kohustatud tasuma.*
- 7.4.6. *Kui tellija leiab, et pakutud materjali, varuosa vm kauba hind on ebamõistlikult kõrge võrreldes turuhinnaga, siis on tellijal õigus küsida täitjalt uut pakkumust ja kui hinnas kokkuleppele ei jõuta, teha ost lepinguväliselt. Täitja on kohustatud remonttööde käigus välja vahetama materjalid, varuosad, seadmed mis on tellija poolt mujalt*

soetatud.

Seega on Hankija ette näinud kulud, mis peavad olema arvestatud pakkumuses esitatavate tasude, maksumuste hulka.

9.2. „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ on kaks pakkujat esitanud järgmised maksumused:

	Vaidlustaja	Kolmas isik
hoolduse arvestuslik maksumus aastas kokku	16 227,33	12 270
arvestuslik väljasõidutasu	122,080	52,25
avarii- ja remonttööde tunnihind	39,0	16,900

RHS § 115 lg 1 sätestab, et kui hankija leiab, et pakkumuse maksumus on hankelepingu eset arvestades põhjendamatult madal, peab hankija kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõudma pakkujalt asjakohast samas vormis esitatud selgitust [---]. Pakkumuse põhjendamatult madala maksumuse hindamisel peab hankijal esmalt tekkima põhjendatud kahtlus, et pakkumuse maksumus on põhjendamatult madal (Riigikohtu halduskolleegiumi otsus 3-19-1825/50, p 14 ja 3-20-924, p 18). Alles seejärel tuleb hankijal anda pakkujale võimalus selgitada ja tõendada, kuidas pakkumuse maksumus kujunes [---].

Antud juhul ei ole vaidlust, et Hankijal kahtlus tekkis ja ta algatas menetluse Kolmanda isiku pakkumuse maksumuste põhjendatuse kontrollimiseks.

Hankija on 22.12.2025 pöördunud Kolmanda isiku poole järgmiselt (Sõnumi ID: 1 041 137): „Vastavalt raamlepingu projekti punktile 7.2 „Lepinguga fikseeritakse maksimaalsed riigihanke pakkumuses pakutud teenuse hinnad minimaalselt 2 aastaks ning nimetatud teenuste maksumus ei või ületada tellijaga sõlmitud lepingu lisas 1.1 sätestatud või punkti 7.3 alusel muudetud hindu.“

Teie riigihankes esitatud

- 1) HOOLDUSE ARVESTUSLIK MAKSUMUS AASTAS KOKKU KM-TA on ligi 1,3 korda madalam järgmisest (pakkumusi kokku 2).
- 2) ARVESTUSLIK VÄLJASÕIDUTASU KM-TA on ligi 2,3 korda madalam järgmisest (pakkumusi kokku 2).
- 3) AVARII-JA REMONTTÖÖDE TUNNIHIND KM-TA on 2,3 korda madalam järgmisest (pakkumusi kokku 2).

Hankijal on tekkinud kahtlus Teie pakkumuse osas, kuivõrd Teie poolt pakutud maksumus on oluliselt madalam kui pakkumuse hindamise järjekorras järgneva pakkumuse maksumused. Seetõttu palume Teil pakkumuse maksumust riigihangete seaduse (edaspidi RHS) § 115 lg 1 alusel selgitada alljärgnevat:

1. RHS § 115 lg 7 sätestab, et pakkumuse madal maksumus võib olla põhjendatud eelkõige:

- 1) tootmisprotsessi, teenuse osutamise või ehitusmeetodi säästlikkusega;
- 2) pakkuja valitud tehnilise lahendusega või erakordselt soodsate tingimustega, mis on pakkujale hankelepingu täitmiseks kättesaadavad;
- 3) asjade, teenuste või ehitustööde ainulaadsusega;
- 4) hankelepingu täitmise kohas kehtivate keskkonna-, sotsiaal- ja tööõiguse valdkonda reguleerivate pakkuja või alltöövõtja täidetavate sätetega;

- 5) pakkuja võimalusega saada riigiabi.
2. *Palume selgitada, kuidas on kujunenud pakutud hind/hinnad ning kui suur on ühe või teise kulukomponendi osa sellest, samuti kui suur on kasumi osa. Hankija küsib viidatud informatsiooni, veendumaks, et olete teenuse olemusest õigesti aru saanud ega ole unustanud arvestada olulisi kulukomponente. Soovime veenduda, et pakutud hind katab teenuse osutamisega seotud kulud ning et tegemist ei ole antud turul konkurentsi moonutava hinnapakkumusega.*
3. *Selgituses põhjendage ka seda, missugused on need Teie poolt rakendatavad lahendused ja objektiivsed asjaolud (nt efektiivsusele suunatud tegevused, säästumeetmed jmt), mis võimaldavad Teil pakkuda teenust hinnaga, mis hankija hinnangul on turuhinnast märkimisväärselt madalam. Selguse huvides märgime, et üldsõnalist kinnitust, et „tagate pakutud hinnaga teenuse osutamise“, ei saa hankija pidada piisavaks.*

Palume esitada kirjalik selgitus koos asjassepuutuvate tõenditega hankijale hiljemalt 31.12.2025 Pärast seda tähtaega esitatud selgitusi ja neid selgitusi kinnitavaid tõendeid hankija arvesse võtta ei saa ja peab pakkumuse tagasi lükkama.“

Seega Hankija on pidanud Kolmanda isiku esitatud maksumusi turuhinnast märkimisväärselt madalamateks ja soovis Kolmandalt isikult:

- 1) iga maksumuse kohta kujunemise aluseid, kulukomponente ja kasumit;
- 2) selgitusi rakendatavate lahenduste ja asjaolude kohta, mis võimaldavad pakkuda teenust hinnaga, mis Hankija hinnangul on turuhinnast märkimisväärselt madalam;
- 3) asjassepuutuvaid tõendeid;
- 4) üldist kinnitust.

„Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ esitatud hoolduse arvestuslik maksumus aastas kokku tuleneb AK Lisas 1.1. hoolduse 1 korra maksumusest ja hoolduse maksumusest aastas iga objekti kohta. Raamlepingu projekti p 7.4.1. näeb ette kulud, mis peavad selles maksumuses olema arvestatud.

„Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ esitatud arvestuslik väljasõidutasu tuleneb AK Lisas 1.1. esitatud väljasõidutasudest sõltuvalt objektist. Raamlepingu projekti p 7.4.3. näeb ette kulud, mis peavad selles maksumuses olema arvestatud.

Raamlepingu projekti p 7.4.4. näeb ette, et avarii-ja remonttööde tunnihind sisaldab remonttööde peale kulutatud tööaega. Hankija selgituste kohaselt on see ette nähtud ühele töötajale, kui avarii-ja remonttöid teeb kaks töötajat korrutatakse tunnihind kahega.

Raamlepingu projekti p 7.4.2. näeb ette kulud, mis peavad sisalduma mahuti puhastuse ühe korra maksumuses.

Hankija küsis Kolmandalt isikult selgitust kõigi nende maksumuste ja tunnihinna kohta. Hankija on selgitustaotluses andnud sellest selgelt teada.

9.3. Vaidlustusmenetluses lahendab vaidlustuskomisjon vaid küsimust, kas Kolmanda isiku selgituste alusel sai Hankija asuda seisukohale, et Kolmas isik on kõrvaldanud Hankija kahtluse pakkumuse madalatest maksumustest.

Kolmandal isikul tuli Hankijat veenda selles, et kokkuhoiukohad on reaalsed ja Kolmas isik

suudab kahtlusteta hankelepingut nõuetekohaselt täita pakutud maksumustega.

Kolmas isik vastas Hankijale 28.12.2025. Kolmas isik on vastuses:

- 1) esitanud põhjendused, mis on juba AK Lisas 1.1. ja Raamlepingu projektis olemas (korraliste hooldustööde puhul eraldi väljasõidutasu ei rakendata, varuosade tarnimine ja paigaldamine ei sisaldu teenuse hinnas);
- 2) põhjendanud maksumusi tööprotsesside säästlikkuse ja varasema objektide, seadmete tundmisega (ajakulu vähendamine);
- 3) selgitanud, et hinnad ei ole rajatud alltöövõtjate kasutamisele, vajadusel kasutab Kolmas isik enda täiendavaid ressursse;
- 4) toonud välja teenuse hinnas arvestatud kulud (need kulud oli Hankija juba ette näinud) nende osatähtsuse %, samuti kasumi osa.

30.12.2025 „Vastavusotsuses“ on toodud Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse osas järgmine põhjendus: „Hankijal tekkis ka kahtlus pakkumuse maksumuste osas, mille kohta palus pakkuja selgitusi. Pakkuja vastas 28.12.25 (päring nr 1041137) ning hankija hinnangul on pakkuja selgitused usutavad ja põhjendavad esitatud maksumusi“.

Vaidlustusmenetluses on Hankija esitanud järgmised täiendavad põhjendused selle kohta, miks Hankija hinnangul pole Kolmanda isiku pakkumus põhjendamatult madala maksumusega:

- 1) Kolmas isik põhjendas esitatud maksumusi arvestades RHS § 115 lg-t 7. Põhjenduses toodi välja millistest kulukomponentidest maksumus koosneb sh millise osa moodustab kasum. Hankijal ei ole alust arvata, et Kolmas isik ei ole arvestanud vaidlustuses viidatud kuludega;
- 2) pakkumuse maksumus ei pea sisaldama mitme töötaja tööjõukulu, küsitud on ühe töötunni maksumust;
- 3) Hankija ei saa tugineda sellele, et Kolmandal isikul on üks töötaja;
- 4) Kolmas isik on kinnitanud, et arvestas maksumuse kujundamisel ka võimalike sisseostetavate töödega ning Hankija jaoks see teenuse hinda ei muuda;
- 5) haldustarkvara väljavõttest selgub, et sageli antakse väljakutsetele reageerimiseks pikem aeg ja seega on avariiolekordade osakaal pigem väike;
- 6) Vaidlustaja on lähtunud vaid ühest kulukomponendist ehk tunnihinnast, kuid see tunnitasuga töö ei pea üksi moodustama töötaja kuupalka. Ainuüksi pakutud tunnihind täidab keskmise palga nõude ja seega ka miinimumpalga nõude.

9.3.1. RHS § 115 lg 8 kohaselt hankija kontrollib selgitust ja hindab esitatud tõendeid, konsulteerides vajaduse korral pakkujaga. Kui hankija leiab endiselt, et pakkumuse maksumus on põhjendamatult madal, või kui pakkuja ei esita hankijale nõutud selgitust, lükkab hankija pakkumuse põhjendatud kirjaliku otsusega tagasi.

Riigikohus on 04.11.2020 otsuse 3-20-924 p-s 25 märkinud järgmist: [---] „Põhjendamatult madal maksumus“ on määratlemata õigusmõiste. Kolleegium on asjas nr 3-3-1-50-15 tehtud otsuses (p 23) selgitanud, et hankedirektiivid ei sätesta täpselt, millal on pakkumuse maksumus põhjendamatult madal, ega määratle meetodit selle kindlakstegemiseks. Seetõttu on selle määratlemine liikmesriigi ja täpsemalt hankija ülesanne, kuid see peab toimuma objektiivselt ja mittediskrimineerivalt (Euroopa Kohtu otsus liidetud kohtuasjades C-285/99 ja C-286/99, p-d 67 ja 69). Hankijal tuleb pakkuja selgituse hindamisel arvestada kogumis kõiki asjassepuutuvaid fakte, silmas pidades, et lubatud põhjenduste loetelu seaduses on

mitteammendav (RHS § 115 lg 7). Hankijal tuleb anda pakkujaile võimalus selgitada ja tõendada, kuidas pakkumuse maksumus kujunes (Riigikohtu halduskolleegiumi otsus asjas nr 3-3-1-50-15, p 21). Põhjendamatult madala maksumuse kindlakstegemine on keerukas majanduslik otsus, mille üle kohtulik kontroll on üldjuhul piiratud (samas, p 23).

Vaatamata sellele, et tegemist on keeruka majandusliku otsusega, ei saa juba algatanud kontrollimenetlus olla formaalne – hankija peab hindama pakkuja selgitusi ja võtma seisukoha selles, kas pakkuja on veenvalt selgitanud ja ka tõendanud seda, kas selle maksumusega saab sõlmitavat hankelepingut nõuetekohaselt täita.

9.3.2. Vaidlustuskomisjon nõustub Hankijaga, et esitatud avarii-ja remonttööde tunnihinnas ei pidanud arvestama mitme töötajaga (Raamlepingu projekti p 7.4.4.) ja ka sellega, et põhjendamatult madala maksumuse kontrollimenetluses ei saanud Hankija lähtuda sellest, et Kolmandal isikul on üks töötaja.

Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustajaga, et Hankija oleks pidanud RHS § 115 alusel läbi viidavas kontrollimenetluses kindlaks tegema Kolmandal isikul tehnikute olemasolu ja selle, kas Kolmandale isikule on ikka alltöövõtjad kätte saadavad. Hankija ei pidanud kindlaks tegema Kolmanda isiku suutlikkust sõlmitavat hankelepingut täita – see on kvalifikatsiooni kontrollimise eesmärk. Samuti ei pidanud Hankija kindlaks tegema seda, kas Kolmas isik 6 tunni jooksul on valmis reageerimaks Eesti piires väljakutsetele.

9.3.3. Kolmas isik on Hankijale selgitanud, et ta võib kasutada alltöövõtjaid. Ühe töötajaga pakkuja puhul on see tõenäoline. Vaidlust ei ole selles, et alltöövõtjaid ei pidanud nimetama pakkumuses (kui pakkuja ise vastas kvalifitseerimise tingimustele).

Vaidlustuskomisjon saab Kolmanda isiku selgitustest aru nii, et alltöövõtjatele makstav tasu võib olla suurem kui pakkumuses esitatud maksumused ja tunnihind – Kolmas isik kasutab siis oma täiendavaid ressursse.

Põhimõtteliselt tähendab see Riigihanke välist ristsubsideerimist, mis käesoleval juhul ei olnud keelatud.

Hankija ja Kolmas isik pole vastu vaieldnud Vaidlustajale selles, et alltöövõtjate teenuse osutamise maksumus võib olla suurem kui Kolmanda isiku pakkumuses esitatud maksumused. Mis tähendab, et Kolmandal isikul peavad olema ressursid.

Hankija pole kindlaks teinud seda, kas Kolmandal isikul on vastavad vahendid selliseks ristsubsideerimiseks olemas. See pole selgunud ka vaidlustusmenetluses. 2023 ja 2024 majandusaasta aruannetest (kahjum ja väike kasum) ei saa järeldada seda, et Kolmandal isikul on ressursid olemas (2025 majandusaasta andmed võivad olla teistsugused).

9.3.4. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankijal polnud alust järeldada, et Kolmanda isiku esitatud maksumused on põhjendatud RHS § 115 lg-ga 7. Pakkumuse madal maksumus ei saa olla RHS § 115 lg-ga 7 (ilmselt on peetud silmas RHS § 115 lg 7 p-e 1 ja 2) põhjendatud, kui pakkuja piirdub vaid paljasõnaliste väidetega.

Kolmas isik ei ole selgitanud mida ta tööprotsessi säästlikkuse all täpsemalt silmas peab ja milline töökorraldus võimaldab neid maksumusi pakkuda (kuidas konkreetselt tööprotsesside

säästlikkus ja töökorraldus vähendab maksumusi, võimaldab kulusid kokku hoida).

Vastavaid sisulisi põhjendusi ei ole esitatud ka vaidlustusmenetluses, mistõttu ei ole võimalik hinnata, kas Kolmanda isiku välja toodud asjaolud (sh ka varasem objektide/seadmete tundmine) sai mõjutada Kolmanda isiku maksumusi ja kui suures ulatuses. Hankija ei saanud pidada iseenesestmõistetavaks, et teenuse osutamine on säästlikum (RHS 115 lg 7 p 1).

Pakkumuse madal maksumus ei saa olla põhjendatud ka RHS § 115 lg 7 p-s 2 sätestatud asjaoluga, kui puudub teave, millised need tingimused on ja pole kindlaks tehtud põhjuslikku seost mingite erakordselt soodsate tingimuste ja pakkumuse maksumuse vahel.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Vaidlustaja üldsõnalised väited pakkumuse maksumuse põhjendatuse kohta ei võimaldanud Hankijal piisavalt veenvalt kõrvaldada kahtlust maksumuste põhjendamatusest.

9.3.5. Vaatamata sellele, et Hankija on soovinud Kolmandalt isikult selgitust pakutud hindade (hoolduse ühe korra maksumus, väljasõidutasu, avarii- ja remonttööde tunnihind, mahuti puhastuse ühe korra maksumus) kujunemise kohta, kulukomponentide osa hinnas, samuti kasumi suurust, on Kolmas isik esitanud üksnes teenuste hinnakujunemise ligikaudse protsentuaalse jaotuse, sh kasumi ligikaudse protsendi. Esitatud maksumuste kulukomponendid pole täpselt samad - Kolmas isik pole esitanud iga maksumuse kujunemise selgitust.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankija ei saanud *kulude ligikaudsest protsentuaalsest jaotusest* järeldada, et Kolmanda isiku pakutud hoolduse ühe korra maksumus, väljasõidutasu, avarii- ja remonttööde tunnihind, mahuti puhastuse ühe korra maksumus ei ole põhjendamatult madalad. Pakutud hinna ligikaudne protsentuaalne jaotus näitab küll seda, milliseid kulusid (kulud on Hankija juba ise ette näinud), millises osas on arvesse võetud, kuid ei näita seda, et just selle maksumusega/hinnaga Kolmas isik suudab kahtlusteta hankelepingat nõuetekohaselt täita.

9.3.6. Vaidlustuskomisjon nõustub Hankijaga selles, et *pakkumuse maksumuse hindamisel ei saa lähtuda vaid ühe kulukomponendi maksumusest, vaid tuleb vaadata pakkumuse maksumust tervikuna.*

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et käesoleval juhul ei seonu vaidlus *vaid ühe kulukomponendiga*, vaid sellega, kas Kolmanda isiku pakkumuses esitatud maksumusi on kontrollitud ja kas Hankija sai järeldada, et need ei ole RHS § 115 mõttes põhjendamatult madalad.

9.4. Tulenevalt eespooltoodust nõustub vaidlustuskomisjon Vaidlustajaga, et Hankija kontroll Kolmanda isiku maksumuste põhjendatuse üle on olnud ebapiisav ja Hankija on teinud ilmselge kaalutusvea (Hankija on rikkunud Kolmanda isiku selgituste hindamisel RHS § 115 lg-d 8 ja RHS § 3 p-i 1).

Kuna vaidlustuskomisjon on käesoleval juhul seisukohal, et Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse põhjendatuse kontroll ei saanud kõrvaldada kahtlust, et Kolmanda isiku pakkumuse maksumused on põhjendamatult madalad, tuleb tunnistada kehtetuks Hankija otsus Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise kohta ning kõik sellele järgnenud

otsused, mis on ajendatud asjaolust, et Kolmanda isiku pakkumus on tunnistatud edukaks (tavaliselt kvalifitseerimise ja kõrvaldamata jätmise otsused). Vaidlustaja on vaidlustanud üksnes Kolmanda isiku kvalifitseerimise otsuse, vaidlustuskomisjon peab lähtuma vaidlustusest ja saab kehtetuks tunnistada ainult selle otsuse.

Vaidlustuskomisjonil pole mingisugust alust võtta sisulist seisukohta vaidlustatud Kolmanda isiku kvalifitseerimise otsuse osas – see otsus tuleb kehtetuks tunnistada põhjendusel, et Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsus tunnistatakse kehtetuks.

10. Vaidlustusmenetluse kulud

Kuna vaidlustusmenetlus lõpeb RHS § 197 lg 1 p-i 5 alusel vaidlustuse täieliku rahuldamisega, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 1.

Vaidlustaja on esitanud tähtaegselt taotluse lepingulise esindaja kulude väljamõistmiseks summas 6247,50 eurot käibemaksuta, 24 tunni õigusabi osutamise eest, keskmise tunnihinnaga 271 eurot/tund (252 eurot/tund ja 290 eurot/tund).

Lepingulise esindaja kulude vajalikkuse ja põhjendatuse hindamisel võtab vaidlustuskomisjon arvesse läbitöötamist vajavate materjalide mahukust, vaidlusaluste küsimuste keerukust, samuti menetluse kestust ja seda, et väljamõistetavad esindaja kulud ei tohiks tervikuna olla vaidlustusasja iseloomu ja tähtsust arvestades ilmselgelt ülepaisutatud.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et mahukaid materjale polnud, mistahes vajadust keeruliste õiguslike küsimustega tegelemiseks polnud, mistõttu pole õigustatud sellises mahus õigusabi osutamine. Vaidlustuskomisjon peab selles vaidlustusasjas vajalikuks ja põhjendatuks Vaidlustaja lepingulise esindaja kulusid summas 4336 eurot käibemaksuta, 16 tunni õigusabi osutamise eest, keskmise tunnitasuga 271 eurot.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et vaidlustuse rahuldamise proportsioon on 90%. Riigikohus on 11.12.2020 otsuses kohtuasjas 3-20-1198, p 28, asunud seisukohale, et vaidlustuse rahuldamise proportsiooni ei tule mõõta mitte nõudeid mehaaniliselt loendades, vaid hinnanguliselt nende sisulist kaalu arvestades. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et käesoleval juhul ei saa jätta kulude välja mõistmisel arvesse võtmata seda, et vaidlustuskomisjon ei nõustunud Vaidlustajaga arvutusvea parandamisega seonduvalt.

Lähtuvalt vaidlustuse rahuldamise proportsioonist tuleb Hankijalt välja mõista Vaidlustaja lepingulise esindaja kulud summas 3902,4 eurot käibemaksuta ja riigilõiv 2304 eurot.

Hankija ja Kolmanda isiku kulud jäävad nende enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)